

“Ἔγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ωνεῶμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 1' 63)

Ἔτος 110ον | Σεπτέμβριος 2020 | 4348

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΚΟΝΤΑ σὲ ἓνα δένδρο, μέσα στὸν Παράδεισο νίκησε ὁ Διάβολος τὸν Ἀδάμ. Ἐπάνω στὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ νίκησε τὸν Διάβολο ὁ Χριστός. Τὸ πρῶτο δένδρο ἄνοιξε στὸ ἀνθρώπινο γένος τὶς πύλες τοῦ Ἄδν. Τὸ δεύτερο, ὁ Σταυρός, κι αὐτοὺς ποὺ εἶχαν πάει στὸν Ἄδν τοὺς ἀνεκάλεσε. Ἀκόμην, τὸ πρῶτο δένδρο χρησίμευσε γιὰ νὰ κρύψει τὴ γυμνότητα τοῦ ξεπεσμένου ἀνθρώπου. Ἐνῶ τὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ ἀνέβασε σὲ ὕψος καὶ πρόβαλε στὰ μάτια ὄλων, γυμνό, τὸν νικητὴ Χριστό. Τέλος, ὁ θάνατος καταδίκασε ὄχι μόνο τὸν Ἀδάμ, ἀλλὰ κι ὄλους τοὺς ἀπογόνους του. Ἐνῶ ὁ Χριστὸς μὲ τὸ Σταυρὸ του κι αὐτοὺς ποὺ κοιμήθηκαν πρὶν ἀπὸ τὴ σταύρωσή του τοὺς ἀνάστησε. **«Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου;»**. Μὲ τὸν θάνατο τοῦ Χριστοῦ γίναμε ἀθάνατοι. Αὐτὰ εἶναι τὰ κατορθώματα τοῦ Σταυροῦ.

Ἔμαθες τὴ νίκη; Ἔμαθες τὸν τρόπο τῆς νίκης; Μάθε τώρα καὶ πῶς, χωρὶς καθόλου νὰ πονέσουμε ἐμεῖς, πραγματοποιήθηκε τὸ κατόρθωμα.

Δὲν ματώσαμε ἐμεῖς τὰ ὅπλα, δὲν σταθήκαμε στὴν πολεμικὴ παράταξη, δὲν δεχθήκαμε τραύματα, δὲν εἶδαμε πόλεμο, κι ὅμως κερδίσαμε τὴ νίκη. Ἀγωνίσθηκε ὁ Δεσπότης καὶ στεφανωθήκαμε ἐμεῖς.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἶναι καὶ δική μας ἡ νίκη, ἄς ἀλλάξουμε σὰν στρατιῶτες, ἄς ψάλουμε σήμερα τὸν ἐπινίκιο ὕμνο, ἄς ποῦμε στὸν Δεσπότη: **«κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ἄδν, τὸ νίκος;»** (Α΄ Κορινθ. 1ε΄ 54-55).

Αὐτὰ εἶναι τὰ κατορθώματα τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ τρόπαιο ποὺ στήθηκε στὴ μάχη ἐναντίον τῶν δαιμόνων, ἡ μάχαιρα ἡ ὁποία χτύπησε τὴν ἁμαρτία, τὸ ξίφος μὲ τὸ ὁποῖο τρύπησε ὁ Χριστὸς τὸν ὄφι.

Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ εὐαρέσκεια τοῦ Πατρός, ἡ δόξα τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ, ἡ εὐφροσύνη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὁ στολισμὸς τῶν ἀγγέλων, ἡ ἀσφάλεια τῆς Ἐκκλησίας, τὸ καύχημα τοῦ Παύλου, τὸ περιτείχισμα τῶν ἁγίων, τὸ φῶς ὁλόκληρης τῆς οἰκουμένης.

Ὅπως, ὅταν σ' ἓνα σπίτι κυριαρχεῖ τὸ σκοτάδι καὶ κάποιος ἀνάψει μιὰ λαμπάδα καὶ τὴ στήσει

ὀρθή, διώχνεται τὸ σκοτάδι, ἔτσι καὶ ἡ οἰκουμένη ὁλόκληρη, ἐνῶ κατεχόταν ἀπὸ πυκνὸ σκοτάδι, φωτίσθηκε, ὅταν σὰν μιὰ λαμπάδα ἀναψε ὁ Χριστὸς τὸν Σταυρὸ καὶ τὸν ἔστησε ὀρθιο. Κι ὅπως ἡ λαμπάδα ἔχει τὸ φῶς στὴν κεφαλὴ της, δηλαδὴ στὸ ἐπάνω μέρος, ἔτσι κι ὁ Σταυρὸς στὸ ἐπάνω του μέρος, στὴν κεφαλὴ, ἔχει τὸν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης, τὸν Χριστό, ποὺ ἀστράφτει. Αὐτόν, ὅταν Τὸν εἶδε ὁ κόσμος προσηλωμένο, ἔφριξε, κλονίσθηκε ἡ γῆ, ἄνοιξαν οἱ πέτρες...

Κι ὅπως ἓνας γενναῖος βασιλιάς, ὅταν νικήσει σὲ σκληρὸ πόλεμο καὶ τὸν θώρακα καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὰ ὅπλα τοῦ τυράννου, καθὼς καὶ τῶν νικημένων στρατιωτῶν, τὰ κρεμάει στὸ πιὸ

ψηλὸ μέρος τοῦ τρόπαιου, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς. Ἀφοῦ ἀναδείχθηκε νικητὴς στὸν πόλεμο ἐναντίον τοῦ Διαβόλου, ὅλα τὰ ὅπλα τοῦ ἀντιπάλου καὶ τὸν θάνατο καὶ τὴν κατάρα τὰ κρέμασε ψηλά, στὸ Σταυρὸ, σὰν σὲ τρόπαιο, γιὰ νὰ βλέπουν ὄλοι τὸ τρόπαιο καὶ οἱ ἀγγελικὲς δυνάμεις ποὺ εἶναι πάνω στὸν οὐρανὸ, καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζοῦν κάτω στὴ γῆ, ἀλλὰ κι αὐτοὶ ἀκόμην οἱ νικημένοι πονηροὶ δαίμονες.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀπολαύσαμε μιὰ τόσο μεγάλη δωρεά, δὲν μένει παρὰ νὰ προσπαθήσουμε, μὲ ὅση δύναμη ἔχουμε, νὰ φανοῦμε ἄξιοι τῶν ἀγαθῶν ποὺ μᾶς προσφέρθηκαν, ὥστε νὰ κερδίσουμε καὶ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μὲ τὴ χάρη καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ μὲ τὸν ὁποῖο ἀξίζει νὰ προσφέρεται ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμη εἰς τοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Ὅπως ἡ λαμπάδα ἔχει τὸ φῶς στὴν κεφαλὴ της, δηλαδὴ στὸ ἐπάνω μέρος, ἔτσι κι ὁ Σταυρὸς στὸ ἐπάνω του μέρος, στὴν κεφαλὴ, ἔχει τὸν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης, τὸν Χριστό, ποὺ ἀστράφτει. Αὐτόν, ὅταν Τὸν εἶδε ὁ κόσμος προσηλωμένο, ἔφριξε, κλονίσθηκε ἡ γῆ, ἄνοιξαν οἱ πέτρες...

Πάθος τὸ πιὸ διάστροφο

Α΄

Δὲν πρόκειται ἀπλῶς γιὰ μιὰ πνευματικὴ ἀδυναμία, γιὰ μιὰ ἠθικὴ ἔλλειψη ἢ ἔστω γιὰ ἓνα ἀνώδυνο «ἐλαττωματάκι» χωρὶς σοβαρὲς συνέπειες στὴν καθημερινή μας ζωή. Πρόκειται γιὰ σοβαρὸ ἀμάρτημα μὲ τρομερὲς κοινωνικὲς προεκτάσεις καὶ ἐπιπτώσεις. Καὶ εἶναι τόσο πιὸ σοβαρὸ καὶ ἐπικίνδυνο, ὅσο δὲν μᾶς φαίνεται σοβαρὸ καὶ ἄξιο προσοχῆς.

Ποιὸ εἶναι αὐτό; Ὁ φθόνος. Γεμᾶτος ἀποστροφῆ πρὸς τὸ τρομερὸ αὐτὸ πάθος ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἀναφωνεῖ:

«Ὡ φθόνε, ὑποκρίσεως ἀδελφέ, δόλου δημιουργέ, φόνου σπορεῦ, δρακόντων σπέρμα, θανατόπνοον ἄνθος. Τί μιαιώτερον φθόνου; Ἄλλ' οὐδέν. Τί δὲ καὶ ἐκύησε θάνατον; Ἄλλ' οὐδὲν ἕτερον, ἢ μὴ φθόνος, καθὼς μαρτυρεῖ μοι ἡ Γραφή λέγουσα, ὅτι «Ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπωλείᾳ ζώντων· φθόνῳ δὲ τοῦ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον». Τί πονηρότερον φθονεροῦ; Ἄλλ' οὐδέν. Ἐν ποίοις θηρίοις συναριθμηθήσεται ὁ τοιοῦτος; Ἐὰν λέοντι ἢ παρδάλει αὐτὸν συνεικάσης (συγκρίνεις), εὐρήσεις ἐν τῷ φθονερῷ τὸ πονηρόν. Πᾶν γὰρ ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον ἑαυτοῦ· ὁ δὲ φθονερός τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ, καὶ τοῦτον φονεύει».

Δέχθηκε τὴν ἀρρώστια τοῦ φθόνου ὁ Σατανᾶς καὶ μᾶς ζήληψε γιὰ τὴν τιμή, ποὺ ἴαβαμε ἀπὸ τὸν Θεό. Δὲν μποροῦσε νὰ σηκώσει τὴν εὐτυχισμένη καὶ χωρὶς ἴυπες ζωὴ μας μέσα στὸν παράδεισο...

Τί εἶναι, ἀλήθεια, ὁ φθόνος! Συσσώρευση κάθε κακοῦ. Ρίζα καὶ αἰτία τοῦ θανάτου. Ὁ φθονερός χειρότερος καὶ ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία. Τὸ κάθε ζῶο ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιό του. Ὁ φθονερός ὅμως μισεῖ τὸν ἀδελφὸ του καὶ δὲν διστάζει νὰ τὸν φονεύσει.

«Φθόνῳ, γράφει καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, τὸν Ἐωσφόρον ἐσκότισε, καταπεσόντα δι' ἔπαρσιν· οὐ γὰρ ἤνεγκε θεῖος ὤν, μὴ καὶ Θεὸς νομισθῆναι». Ἀπὸ φθόνου βυθίστηκε στὸ σκοτάδι ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄρχοντας τῶν ἀγγέλων. Πρῶτα εἶδε τὸ ἀπερίγραπτο κάλλος τῆς τρισηλίου Θεότητας καὶ λυπήθηκε καὶ φούντωσε μέσα του ἡ ζηλοφθονία καὶ ὕστερα ὕψωσε τὴν καρδιά του σὲ κενοδοξία καὶ ἔπαρση καὶ φαντάσθηκε τὸν ἑαυτό του ἴσο μὲ τὸν Θεό. Ἔτσι ὁ φθόνος τὸν ἄγγελο τοῦ φωτὸς τὸν μετέβαλε σὲ δαίμονα τοῦ σκοτόυς. Ἀπὸ τὰ οὐράνια βασιλεία τὸν γκρέμισε στὰ βάθη τῆς ἀβύσσου, στὴν αἰώνια κόλαση.

Ἀλλὰ ὁ φθονερός ποτὲ δὲν χορταίνει, ποτὲ δὲν λέει: «ἄρκεῖ», ποτὲ δὲν ἱκανοποιεῖται. Αὐτὸ συνέβη καὶ μὲ τὸν Ἐωσφόρο. Ὁ φθόνος του δὲν μποροῦσε νὰ βλάψει τὸν Θεό. Τὸν ἔστρεψε, λοιπόν, ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου. Ἀφοῦ δὲν ἦταν σὲ θέση νὰ βλάψει τὸν Δημιουργό, στρέφεται ἐναντίον τοῦ δημιουργήματος. Γράφει παραστατικὰ ὁ Ἡλίας Μηνιάτης:

«Ὡσὼν ἐγνώρισε πῶς δὲν κατώρθωσε τίποτε ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, στρέφει τὰ ὄπλα καὶ πολεμεῖ ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἀγριώτατον θηρίον, ἢ πάρδαλις, εἶναι τόσο μισάνθρωπον, ὅπου, ὅταν δὲν ἔμπορεῖ νὰ βλάψη τὸν ἄνθρωπον, ἀν λάχη καὶ ἰδῆ εἰκόνα ἀνθρώπου, ἐκεῖ τρέχει καὶ χορταίνει ὅλον τῆς τὸν θυμόν. Ἔτσι ὁ μισόκαλος διάβολος, μὴ δυνάμενος νὰ βλάψη τὸν Θεόν, ὡς εἶδε τὴν ἔμφυχον εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τὸν ἄνθρωπον, ἐκεῖ ὤρμησε μὲ σχῆμα καὶ μὲ ὀρμὴν ἰοβόλου. Τὸν εἶδε δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον μέσα εἰς τὸν παράδεισον τῆς τρυφῆς, βασιλέα πάσης τῆς ὀρατῆς κτίσεως, καὶ ἐπλήγη ἀπὸ τὸν ζῆλον ὁ φθονερός. Ἐψιθύρισε, ἐπλάνασε, ἐπαρακίνησε εἰς παρακοὴν τοὺς προπάτορας. Ἐχάρη νὰ τοὺς ἰδῆ ἔξωρισμένους ἔξω ἀπὸ τὸν παράδεισον, τότε μάλιστα, ὅταν ἤκουσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου των: «θανάτῳ ἀποθανεῖσθε»...

Καὶ ὁ Μ. Βασίλειος τὸν φθόνου βλέπει σὰν αἰτία τῆς πολεμικῆς τοῦ Διαβόλου ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου: «Ἐδέξατο τοῦ φθόνου τὴν νόσον καὶ ἐβάσκηεν ἡμῖν τῆς τιμῆς. Οὐ γὰρ ἤνεγκεν ἡμῶν τὴν ἄλυπον ζωὴν τὴν ἐν τῷ παραδείσῳ... Οὐκ ἐχθρὸς τοίνυν ἡμῖν κατεσκευάσθη, ἀλλ' ἐκ ζηλοτυπίας ἡμῖν εἰς ἐχθραν ἀντικατέστη. Ὅρων γὰρ ἑαυτὸν ἐκ τῶν ἀγγέλων καταρριφθέντα, οὐκ ἔφερε βλέπειν τὸν γήινον ἐπὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἀγγέλων διὰ προκοπῆς ἀνυψούμενον».

Δέχθηκε τὴν ἀρρώστια τοῦ φθόνου ὁ Σατανᾶς καὶ μᾶς ζήληψε γιὰ τὴν τιμή, ποὺ ἴαβαμε ἀπὸ τὸν Θεό. Δὲν μποροῦσε νὰ σηκώσει τὴν εὐτυχισμένη καὶ χωρὶς λύπες ζωὴ μας μέσα στὸν παράδεισο... Δὲν δημιουργήθηκε, λοιπόν, γιὰ νὰ εἶναι ἐχθρὸς μας, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ζηλοτυπία του πῆρε ἐχθρικὴ στάση ἐναντίον μας. Διότι βλέποντας τὸν ἑαυτό του πεσμένο ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴν τάξιν, δὲν μποροῦσε νὰ βλέπει τὸν γήινο ἄνθρωπο νὰ ἀνυψώνεται μὲ τὴν ἀρετὴν στὸ ἀγγελικὸ ἀξίωμα. Καὶ ἀμέσως ὁ ἀδίστακτος καὶ μισάνθρωπος δαίμων ἀρχίζει τὸ ἀνθρωποκτόνο ἔργο του. Ρίχνει τὸ δηλητήριο τοῦ φθόνου στὴν καρδιά τοῦ Κάϊν. Θὰ μεταβάλλει τὸν ἀδελφὸ σὲ ἀδελφοκτόνο, τὴν ἀδελφικὴ ἀγάπην σὲ ἄσπονδο μίσος. Θὰ ἀνατρέψει καὶ αὐτὴ τὴ φυσικὴ τάξιν. Θέλει νὰ δεῖ τὸ παιδί νὰ πεθαίνει πρὸ τοῦ πατέρα. Καὶ νὰ πεθαίνει μὲ τρόπο τόσο τρομερό, χτυπημένο ἀπὸ τὸ ὀπλισμένο χέρι τοῦ ἀδελφοῦ του. Γιὰ νὰ ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ φθόνος γεννιέται ἀπὸ τὸν φθόνου.

Ποιὸς δὲν φρίττει μπροστὰ σ' ἓνα τέτοιο ἀνοσιούργημα, ποὺ δείχνει καθαρὰ τὸν ἔσχατο ξεπεσμό τοῦ φθονεροῦ! Στὸν φθονερό Κάϊν ἀπευθύνεται καὶ ὁ Χρυσόστομος καὶ τοῦ λέει: «Γιατί λυπᾶσαι, ἀθλιώτερε ἀπὸ ὄλους; Γιατί μὲ τὴν εὐπρόσδεκτη θυσία τοῦ ἀδελφοῦ σου τιμήθηκε ὁ Θεός; Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι σκέψη σατανικὴ. Ἡ γιατί προόδενσε σὴν ἀρετὴν ὁ ἀδελφός σου;...» Κι ἐσὺ ἀντὶ νὰ χαρεῖς γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἀντὶ νὰ προσπαθήσεις νὰ τὸν μιμηθεῖς, τυφλώθηκες ἀπὸ τὸ πάθος καὶ σκότωσες τὸ πιὸ ἀγαπητὸ πρόσωπο ποὺ ἔβαλε κοντὰ σου ὁ Θεός; Πόσο φοβερὸ πάθος ὁ φθόνος!

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ

«**Υἰὸν βροντῆς**», ὀνόμασε ὁ Κύριος τὸν ἀγαπημένο μαθητὴ του, τὸν ἀπόστολο καὶ εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη (Μάρκ. γ' 17), τοῦ ὁποῦ τὴν μνήμη ἐορτάζει στὶς 26 Σεπτεμβρίου ἡ Ἐκκλησία μας. Καὶ ἀσφαλῶς μὲ τὴν προσωνυμία αὐτὴ θέλησε νὰ τονίσει κάποιο ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό του γνώρισμα. Κάτι τὸ ἀναφερόμενο στὸν ἱερὸ ζῆλο καὶ ἐνθουσιασμό τοῦ Εὐαγγελιστῆ. Στὸν ὀρμητικὸ καὶ δραστήριο χαρακτήρα, στὴν ἀγάπη ποὺ τὸν πυρπολοῦσε, καὶ γενικότερα, σ' ὅλο τὸν πλοῦτο τῶν ἀρετῶν του, ποὺ τὸν προέβαλλαν σὰν ὀλόλαμπρο φῶς, σὰν τὸν πρῶτο θεολόγο, στὸ στερέωμα τῆς ἀνθρωπότητας.

«**Υἱὸς τῆς βροντῆς**». Ἡ βροντὴ τρομάζει, ἀλλὰ καὶ ὠφελεῖ, συγκλονίζει, ἀλλὰ καὶ εὐεργετεῖ, ἠκολογεῖ στὸν οὐρανό, ἀλλὰ καὶ προαναγγέλλει τὴν εὐεργετικὴ βροχὴ. «**Υἱὸς τῆς βροντῆς**», διότι ὑπῆρξε βροντερὸς καὶ κεραυνοβόλος σὲ ὅλη τὴν ἀποστολικὴ σταδιοδρομία του. Βροντοφώνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, διασάλπισε καὶ διατράνωσε τὴν θεία ἀλήθεια, σὲ ὅλες τὶς περιοχές, τὶς ὁποῖες εἶχε περιοδεύσει, μάλιστα δὲ στὴ Μικρὰ Ἀσία. Καὶ ἐξακολουθεῖ, μὲ τὰ θεόπνευστα συγγράμματά του, νὰ διαλαλεῖ σὲ ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη, καὶ μὲ λάμψη σὰν τῆς ἀστραπῆς, νὰ φωτίζει τοὺς ἀνθρώπους.

Δίκαια ὁ ὕμνωδὸς διακηρύσσει ὅτι «*οὗτος ἐβρόντησεν: ὁ Λόγος ἦν ἐν ἀρχῇ· ὅθεν βροντοφῶνος ἐδείχθη, ὡς τὸ Εὐαγγέλιον κόσμῳ γράψας*». Καὶ καλεῖ τοὺς πιστοὺς νὰ τιμήσουν ἐπάξια «*τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς, τὸν θεμέλιον τῶν θείων λόγων, τὸν ἀρχηγὸν τῆς θεολογίας καὶ κήρυκα πρῶτιστον τῆς ἀληθοῦς δογμάτων Θεοῦ σοφίας*».

«**Υἰὸν τῆς βροντῆς**», τὸν ἐπωνόμασε ὁ Κύριος, γιὰ νὰ ὑποδηλώσει ἀκόμη τὴν ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποία θὰ ἐπιτελοῦσε τὸ μέγα ἔργο του, ἀλλὰ καὶ τὴν κεραυνοβόλο πολεμικὴ, τὴν ὁποία θὰ διεξῆγε ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν. Μὲ ἀστραπή, γιὰ τὴν ταχύτητά του, τὸν παραβάλλει καὶ ὁ ὕμνωδός: «*ὡς ἀστραπὴ φωτὸς διερχομένη*», λέει, «*τῇ οἰκουμένῃ, μάκαρ, ἔφανα... κόσμον καταλαμπρύνων*». Εἶναι δὲ ἐξ ἄλλου γνωστὸ ποιοῦ ἔντονο καὶ ἀποφασιστικὸ ἀγῶνα εἶχε ἀναλάβει ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν, μάλιστα δὲ τοῦ διαβόπτου τότε Κηρίνθου, ὁ ὁποῖος, ὅπως οἱ σημερινοὶ Μάρτυρες τοῦ Γιεχωβά, ἀρνιόταν καὶ πολεμοῦσε τὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ ὕμνωδός ψάλλει: «*τῶν αἰρετιζόντων ἀπεκρούσω τοὺς λόγους*».

Ἀλλὰ ὁ «**υἱὸς τῆς βροντῆς**» ἀξιώθηκε καὶ τῆς μεγάλης τιμῆς νὰ ὀνομασθεῖ καὶ «υἱὸς τῆς Παρθένου». Αὐτὸ τὸ κατ' ἔξοχὴν ἱερὸ καὶ βαρυσήμαντο ὄνομα τοῦ τὸ ἔδωσε ὁ Κύριος ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ

σταυροῦ. Εἶδε τὴν πανάχραντη μητέρα Του κοντὰ στὸν σταυρό, βυθομέτρησε ὡς καρδιογνώστης τὸν ἀπερίγραπτο πόνο της, τὴν εἶδε μόνη, κατὰ τὸ ἀνθρώπινο, στὸν κόσμο καὶ θέλησε ὡς φιλόστοργος Υἱὸς νὰ τὴν ἐμπιστευθεῖ, πολύτιμο θησαυρό, σὲ κάποιον. Καὶ αὐτὸς ὁ κάποιος ἦταν ὁ μαθητὴς

«Υἱὸς τῆς βροντῆς».

Ἐπῆρξε βροντερὸς καὶ κεραυνοβόλος σὲ ὅλη τὴν ἀποστολικὴ σταδιοδρομία του. Βροντοφώνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, διασάλπισε καὶ διατράνωσε τὴν θεία ἀλήθεια, σὲ ὅλες τὶς περιοχές, τὶς ὁποῖες εἶχε περιοδεύσει, μάλιστα δὲ στὴ Μικρὰ Ἀσία. Καὶ ἐξακολουθεῖ, μὲ τὰ θεόπνευστα συγγράμματά του, νὰ διαλαλεῖ σὲ ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη, καὶ μὲ λάμψη σὰν τῆς ἀστραπῆς, νὰ φωτίζει τοὺς ἀνθρώπους.

τῆς ἀγάπης, ὁ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης. Καί, λοιπόν, «**εἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· γυναι, ἴδε ὁ υἱὸς σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδου ἡ μήτηρ σου**» (Ἰωάν. 19' 26, 27).

Συγκινητικὸτατη σκηνή, συγκλονιστικὸ, γιὰ τὸ μεγαλεῖο του γεγονότος. Κατὰ τὴν ὥρα ἐκείνη χαλκεύτηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἱεροὺς δεσμοὺς μεταξὺ τοῦ «**υἱοῦ τῆς βροντῆς**» καὶ τῆς πανσέπτου Μητρός. Ὁ Ἰωάννης ἀνακηρύχθηκε υἱὸς τῆς Παρθένου καὶ μὲ βαθύτατη συγκίνηση δέχθηκε τὴν μέγιστη αὐτὴ τιμή. Ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ στοργή του πρὸς τὴ Θεοτόκο, ἔγιναν ἀσύγκριτα μεγαλύτερα παρ' ὅσο πρὸς τὴ μητέρα του, τὴ Σαλώμη. Πνευματικὸς γιὸς τῆς Παρθένου καὶ περισσότερο τώρα, γιὰ τὸ γεγονὸς αὐτό, ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου, συναισθάνθηκε βαθύτατα τὸ ἱερό, ὅσο καὶ τιμητικώτατο χρέος του. Γι' αὐτό, ἀμέσως, ὡς στοργικότατος γιός, «**ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια**». Ὁ γιὸς τῆς Σαλώμης θὰ ἦταν ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς ὁ πνευματικὸς γιὸς τῆς Παρθένου! Πῶς λοιπόν, νὰ μὴν θαυμάζει καὶ νὰ μὴν τιμᾷ καὶ νὰ μὴν μεγαλύνει ἡ Ἐκκλησία μας τὸν μεγάλο Ἀπόστολο, τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη, τὸν γιὸ τῆς εὐσεβοῦς Σαλώμης, τὸν ὁποῖο ὁ Κύριος ὀνόμασε «**υἱὸν τῆς βροντῆς**» καὶ διεκήρυξε «υἱὸν τῆς Παρθένου»;

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπος τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα

καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρπούς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΙΓ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. κα΄ 33-42
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α΄ Κορ. ιστ΄ 13-24

εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν

αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρπούς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;».

ΓΕΡΑ ΔΕΜΕΝΟΙ ΣΤΗ ΡΙΖΑ ΜΑΣ

«Εφύτευσεν ἀμπελῶνα».

1. Σὰν ἐκλεκτὸ ἀμπέλι φύτευσε ὁ Θεὸς τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας. Κι ὅμως αὐτὸ τὸ ἀμπέλι, ὄχι μόνο δὲν ἔφερε καρπούς πνευματικούς, δὲν προόδευσε σὲ ἀρετὴ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Βασιλέως, ἄλλους ἔδιωξε, ἄλλους φυλάκισε, ἄλλους κακοποίησε, ἄλλους λιθοβόλησε καὶ ἄλλους φόνευσε. Καὶ τὸ χειρότερο ἦταν ὅτι τὴν ἴδια συμπεριφορὰ ἔδειξαν οἱ γεωργοί, οἱ ἡγέτες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ στὸν γιὸ τοῦ Βασιλιά, πού τὸν ἔβγαλαν ἔξω καὶ τὸν σκότωσαν, γιὰ νὰ οἰκαιοποιηθοῦν τὴν κληρονομία του. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; **«Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς».** Ἔτσι καὶ ἔγινε. Οἱ Ρωμαϊκὲς λεγεῶνες ἀνέσκαψαν τὰ πάντα καὶ ἀφάνισαν τὸ Ἰσραηλιτικὸ ἔθνος.

2. Στὴ θέσπ τοῦ παλιοῦ ἀμπελιοῦ, ἓνα νέο ἀμπέλι φυτεύθηκε. Εἶναι ὁ νέος Ἰσραὴλ τῆς χάριτος, ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία. Κεφαλὴν ἔχει τὸν Κύριο, πού **«περιεποιήσατο αὐτὴν διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»** (Πράξ. κ΄ 28). Τὰ κλήματα τῆς εἶναι οἱ πιστοὶ κάθε ἐποχῆς, κάθε τάξεως, κάθε φυλῆς. Ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ὁ θεῖος Ἀμπελουργὸς ἀναμένει καρπούς. Καὶ οἱ καρποὶ εἶναι ἡ θερμὴ πίστις, τὰ καλὰ ἔργα, ὁ ἀγιασμός.

Ναί, εἶμαστε τὸ ἀμπέλι τοῦ Κυρίου! Μεγάλη τιμὴ, ἀλλὰ καὶ μεγάλη εὐθύνη! Τιμὴ, γιὰτι ἔχουμε ἀμπελουργό, αὐτὸν τὸν Θεό. Εἶμαστε τὰ κλήματα καὶ ἡ κληματαριὰ εἶναι ὁ Χριστός. Εἶναι ὅμως ἔτσι τὰ πράγματα καὶ στὴν καθημερινὴ ζωὴ; Νιώθουμε τὸν Κύριο ὡς ρίζα μας, ὡς κορμὸ μας; Ἐὰν ναί: Τότε θὰ παίρνουμε χυμοὺς καὶ Αὐτὸς θὰ εἶναι ἡ ζωὴ μας.

Ἐὰν ὄχι: Τότε θὰ εἶμαστε σὰν τὰ κλήματα, πού κόβονται ἀπὸ τὸ ἀμπέλι καὶ ξηραίνονται καὶ ρί-

χνονται στὴν φωτιά. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καρποφορήσει τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν ἀγιότητα ὁ ἄνθρωπος, πού δὲν ἔχει βαθιά, πραγματικὴ καὶ ὀργανικὴ σύνδεση μὲ τὸν Χριστό. **«Μείνατε ἐν ἐμοὶ ἵνα καρπὸν φέριτε»**, τόνισε στοὺς μαθητὲς Του ὁ Κύριος. Ἐμειναν οἱ Ἀπόστολοι ἐνωμένοι μὲ τὸν Διδάσκαλό Του καὶ ἀγιάσθηκαν. Ἐμειναν συνδεδεμένοι στὴ θεία ρίζα, τελειοποιήθηκαν καὶ ἔφεραν καρπούς. Ἀποσπάσθηκε ὁ Ἰούδας, ξηράθηκε καὶ καταστράφηκε.

Μήπως τὸ ἴδιο δὲν ἐπαναλαμβάνεται αἰῶνες τώρα; Μήπως καὶ στὶς ἡμέρες μας τὸ ἴδιο δὲν γίνεται; Ὅσο εἶμαστε ἐνωμένοι μὲ τὸν Κύριο διὰ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων, ὅσο σεβόμαστε τὸν Νόμο Του, ὅσο προσπαθοῦμε νὰ ἐφαρμόζουμε τὶς θεῖες Του ἐντολές, προχωροῦμε στὸν δρόμο τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς. Μόλις ἀποκοποῦμε ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὰ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας μας Μυστήρια, ἡ πνευματικὴ μας ζωὴ ξηραίνεται καὶ τὰ ζιζάνια τῆς κακίας καὶ τῆς ποικίλης ἀνομίας κυριεύουν τὸν ἀγρὸ τῆς ψυχῆς μας.

3. Ἀλλὰ τὸ ἀμπέλι τοῦ Κυρίου διατρέχει καὶ ἄλλους κινδύνους. Εἶναι οἱ αἱρέσεις καὶ οἱ ψευδοδιδασκαλίαι, πού ζητοῦν νὰ νοθεύσουν τὴν πίστις μας καὶ νὰ μᾶς παρασύρουν στοὺς δρόμους τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀμαρτίας. Ἄν δὲν εἶμαστε στερεὰ ἐνωμένοι μὲ τὴ θεία ρίζα, τὸν Κύριο, εὐκόλα παρασυρόμαστε στὰ σκοτεινὰ τῆς πλάνης μονοπάτια.

4. Ἐμπρὸς σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι, ἃς ἔχουμε πάντα ἀνοικτὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς. Τότε οὔτε οἱ ἐσωτερικοὶ ἐπίβουλοι, οὔτε οἱ ἐξωτερικοὶ ἐχθροὶ θὰ μπορέσουν νὰ μᾶς παρασύρουν στὸ δρόμο τῆς πλάνης. Τότε θὰ εἶμαστε πάντοτε τὰ καρποφόρα κλήματα τοῦ Θεοῦ.

«Εἶπεν ὁ Κύριος· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰω. γ' 13-17
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. στ' 11-18

οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ».

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

«Υψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου».

Ἔχουμε μπροστά μας μιὰ προτύπωση τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου μας: Τὸ χάλκινο φίδι ποὺ ὕψωσε ὁ Μωϋσῆς στὴν ἔρημο, γιὰ νὰ σώζονται οἱ Ἰσραηλίτες ἀπὸ τὰ θανατηφόρα δαγκώματα τῶν φιδιῶν. Αὐτὸ εἰκονίζει τὴν Σταύρωση τοῦ Σωτήρα μας. Ὅπως ἐκεῖνοι, μόλις ἔβλεπαν τὸ ὑψωμένο καὶ καρφωμένο στὸ ξύλο φίδι, γλίτωναν ἀπὸ τὴν φρίκη τοῦ δηλητηρίου καὶ τὸν σωματικὸ θάνατο, ἔτσι θὰ σώζονται ἀπὸ τὸν αἰώνιο θάνατο, ὅσοι προσβλέπουν καὶ πιστεύουν εἰς τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἐντύπωση μᾶς κάνει ἡ λέξη τοῦ Εὐαγγελίου «**δεῖ**» (πρέπει). Πρέπει ὁ Χριστὸς νὰ σταυρωθεῖ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑψωθεῖ στὸν Σταυρό. Γιατί ἄραγε;

Ἡ ἀνθρώπινη ἀποψη

Ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ τὰ ἀνθρώπινα μέτρα ἔχει βέβαια κάποια ἐξηγήσιμη. Ἐνας ἀθῶος, Αὐτὸς ποὺ «**ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ**», καὶ ἀκόμα Αὐτὸς ποὺ θεράπευσε τόσους ἀρρώστους, ποὺ ἔδωσε φῶς σὲ τόσους τυφλοὺς, ποὺ στήριξε παραλύτους, ποὺ ἀνέστησε νεκρούς, καταδικάζεται σὲ θάνατο. Πῶς ἐξηγεῖται αὐτό;

Ἡ ἐχθρότητα τῆς ἀμαρτωλῆς καὶ διεστραμμένης ἀνθρωπότητας πρὸς τὸ ἀγαθὸ καὶ τὸν ἀγαθὸ εἶναι τόσο δυνατὴ ποὺ ὅλα τὰ ἐγκλήματα μπορεῖ νὰ τὰ διαπράξει. Ἀκόμα καὶ τὸν εὐργέτη τῆς κοινωνίας καὶ ἀναμορφωτὴ τῆς οἰκουμένης τὸν ἐξοντώνει. Τοῦ προσφέρει «*ἀντὶ τοῦ μάννα χολήν, ἀντὶ τοῦ ὕδατος ὄξος...*» Ἀντὶ νὰ Τὸν ἀγαπᾶ καὶ νὰ Τὸν εὐγνωμονεῖ, τὸν σταυρώνει. ἔχει λοιπὸν κάποια ἐρμηνεία γιὰ τὸν ἀμαρτωλό μας κόσμον ἢ ἐγκληματικὴ αὐτὴ ἀχαριστία. Εἶναι κάτι ποὺ πρέπει νὰ τὸ περιμένει κανεὶς. Τὸ χέρι ποὺ εὐεργετήθηκε, νὰ σηκωθεῖ ἀπειλητικὸ ἐναντία στὸν εὐεργέτη.

Ὅμως ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη πλευρὰ ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου ἦταν καὶ κάτι φυσικὸ γιὰτὶ Ἐκεῖνος δὲν ἀντέτασσε βία στὴ βία. Τὸ ἔργο του ἦταν καθαρὰ πνευματικὸ καὶ χρησιμοποιοῦσε μόνο εἰρηνικὰ μέσα. Αὐτὸς διεκήρυξε: «**ὅστις σὲ ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην**» (Ματθ. ε' 39). Καὶ τὸ ἐφάρμοσε. Καὶ θέλει καὶ μᾶς «**ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ**» εἰρηνικούς. Μᾶς θέλει «**ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων**». Ὁ Γολγοθᾶς,

τὸ Κολοσσαῖο, οἱ σύγχρονοι διωγμοί, ὑπογραμμίζουν τὰ «πρέπει» τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἡ ἀποψη τοῦ Οὐρανοῦ

Ἡ σταύρωση τοῦ Σωτήρα μας κι ἂν ἀνθρωπίνως ἔχει πολλές ἀπόψεις, ὅμως παραμένει πάντοτε ἓνα «**μυστήριον κεκρυμμένον**». Ἐὰν γιὰ τοὺς Ἰουδαίους εἶναι «**σκάνδαλον**» καὶ γιὰ τοὺς ἐθνικοὺς «**μωρία**», γιὰ τοὺς πιστοὺς ἡ Σταύρωση εἶναι «**Θεοῦ σοφία**». Ἔργο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἓνα ἀνεξερεύνητο μυστήριον ποὺ μερικὲς μόνο πτυχές του μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ Ἁγία Γραφή.

Πρὶν ἀπὸ τὴν Σταύρωση, ὁ Κύριος μίλησε γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ὑπακοῆς στὸ θέλημα τοῦ οὐρανοῦ Πατέρα. Καὶ στὸν Πέτρο ποὺ ἤθελε νὰ τὸν ἀποτρέψει, τοῦ μίλησε αὐστηρά, ὅτι «**οὐ φρονεῖ τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων**» (Ματθ. 1στ' 23). Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει (Πράξ. 1ζ' 3), ὅτι ἡ Σταύρωση ἦταν μέσα στὸ προκαθορισμένο σχέδιο τοῦ Θεοῦ καὶ κεντρικὸ γεγονός γιὰ τὴν λύτρωσή μας.

Ἄν γιὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο καὶ τοὺς ἄλλους μαθητές, τὰ παθήματα τοῦ Κυρίου ἦταν κάτι τὸ πρωτάκουστο καὶ σκανδαλιστικὸ, γιὰ τὸν Κύριο ἦταν πορεία σαφῆς. Ὅπως λέει καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης «*οὗτος (ὁ θάνατος) ὠρίσθη παρ' αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) τοῦ ἑαυτῷ κατ' ἐξουσίαν τὸ πάθος ὀρίσαντος*». Ὑπῆρχε λοιπὸν σχέδιο γιὰ τὸν κόσμο καὶ τὴν σωτηρία μας. Δὲν εἴμαστε τυχαῖα ριγμένοι στὸν πλανήτη αὐτό. Ὁ Θεὸς ἔχει πάνσοφο σχέδιο γιὰ τὸν καθένα μας. Ἐμεῖς ἂς προσπαθοῦμε νὰ εἴμαστε ἀρεστοὶ στὸν Κύριο, νὰ Τὸν ὑπηρετοῦμε μὲ ὅλες μας τὶς δυνάμεις καὶ ἂς μὴ φοβόμαστε κανένα κακό. Τὸ σχέδιο τοῦ Κυρίου τελικὰ θὰ θριαμβεύσει καὶ ἐμεῖς ὡς πιστοὶ δοῦλοι Του θὰ συμμετέχουμε στὴν ἔνδοξη νίκη τοῦ παθόντα καὶ ἀναστάντα Χριστοῦ.

Ἡ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἦταν ἀπαραίτητη γιὰ τὴ σωτηρία μας. Μέσα σ' αὐτὴν ἐκφράζεται στὴν πληρότητά της ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν καθένα ἀπὸ μᾶς. Ἀρκεῖ καθένας μας νὰ συναισθάνεται τὴ θυσία τοῦ Κυρίου, νὰ ἀγωνίζεται ἀτενίζοντας τὸν Σταυρό Του, νὰ ἀνταποκρίνεται σὲ ὅσα Αὐτὸς ζητάει ἀπὸ μᾶς.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Χριστὸς καὶ κόσμος

Β΄

Ἀντιδρᾶ, λοιπόν, ὁ κόσμος τοῦ κακοῦ, νικᾷ ὅμως ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐδῶ βρίσκεται ὁ θρίαμβος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Μοναδικὴ ἢ διακήρυξη τοῦ Εὐαγγελιστῆ τῆς ἀγάπης: **«Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον»** (Ἰωάν. γ' 16). Στὸν στίχο αὐτὸ ἔχουμε τὴν πιὸ ζωντανὴ ἔκφραση τῆς μοναδικῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Πολὺ σωστὰ χαρακτηρίστηκε ὡς ἡ καρδιὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὀλόκληρη ἢ Βίβλος σὲ μικρογραφία.

Κάθε λέξη καὶ ἓνα δυνατὸ σύνθημα, ἓνα σάλπιγμα ἀγάπης γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση καὶ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ Πονηροῦ, στὴν ὁποία εἶχε περιέλθει ἐξ αἰτίας τῶν ἀμαρτιῶν του. **«Οὕτως ἠγάπησεν».** Ἡ ἀγάπη στὸ κορύφωμά της. Τόσο πολὺ καὶ μὲ τέτοιο τρόπο ἀγάπησε, ὅσο δὲν μποροῦσε καμιά ἀνθρώπινη σκέψη, νὰ συλλάβει. Ξεπερνᾷ κάθε ἀνθρώπινο μέτρο. Ἀκριβῶς γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τίποτα δὲν περιορίζεται. Δὲν γνωρίζει ὅρια οὔτε φραγμούς. Δὲν μπαίνει στὰ στενὰ ἀνθρώπινα καλούπια ποὺ ταξινομοῦν τοὺς ἀνθρώπους σὲ δικούς μας καὶ ἐχθρούς, σὲ δικαίους καὶ ἀδίκους. Καὶ δὲν γνωρίζει περιορισμούς, γιὰ τὴν εἶναι Πατέρας στοργικὸς ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἀγάπης καὶ κάθε ἀγαθοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ **«τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους»** (Ματθ. ε' 45).

Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀπέραντη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μᾶς ὑπογραμμίζει ἡ λέξη **«κόσμος»**. Τόσο πολὺ ἀγάπησε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον. Ποιὸν κόσμον; Ὁ ἄπειρος Θεὸς ἀγάπησε τὸν περιορισμένο κόσμον. Ὁ ἀναμάρτητος τὸν ἀμαρτωλὸ καὶ ἀποστάτη ἄνθρωπο. Ἡ μεγαλοσύνη ἀγάπησε τὴν μικρότητα, τὸν μικρὸ ἄνθρωπο. Ἡ ἀπεραντοσύνη τὴν πεπερασμένη καὶ θνητὴ ἀνθρώπινη φύση. Ὁ ἅγιος, ποὺ βδελύσσεται καὶ ἀποστρέφεται τὴν ἀμαρτία, ἀγαπᾷ ἓνα διεφθαρμένο κόσμον μὲ τόση ἀγάπη, τὴν στιγμὴν ποὺ ὁ κόσμος αὐτὸς δὲν παρουσιάζει τίποτε ἄξιο τῆς ἀγάπης καὶ στοργῆς Του. Ἐκπληκτος καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος μπροστὰ στὸ μέγεθος μιᾶς τέτοιας ἀγάπης γράφει: **«Τῷ εἰπεῖν “οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον” πολλὴν δείκνυσι τῆς ἀγάπης τὴν ἐπίτασιν. Πολὺ γὰρ τὸ μέσον καὶ ἄπειρον ἦν. Ὁ γὰρ ἀθάνατος, ὁ ἀναρχος, ἡ μεγαλοσύνη ἢ ἀπέραντος τοὺς ἀπὸ γῆς καὶ σποδοῦ, τοὺς μυρίους γέμοντας ἀμαρτημάτων τούτους ἠγάπησε».** Οἱ λέξεις αὐτὲς δείχνουν τὸ μέγεθος τῆς ὑπερβάλλουσας ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Γιατὴ ἡ ἀπόσταση ποὺ χωρίζει τὸν Θεὸ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο καὶ μεγάλη καὶ ἄπειρη εἶναι. Διότι ὁ ἀθάνατος καὶ ἀναρχος, ἢ ἀπέραντη μεγαλοσύνη τοὺς γήινους καὶ

γεμάτους ἀμαρτήματα, αὐτοὺς ἀγάπησε. Ὁ ἀμαρτωλὸς ἄνθρωπος γίνεται τὸ ἀντικείμενο τῆς θεϊκῆς ἀγάπης.

Καὶ ἡ ἀγάπη αὐτὴ προχώρησε σὲ μιὰ ἀσύλληπτη ἐκδήλωση. Τί ἔκανε; Ἔδωσε. Ἡ χαρακτηριστικὴ ἔκφραση τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ προσφορά. Ἡ πιὸ μεγάλη καὶ ἀνεκτίμητη. Πρόσφερε τὸν μονογενῆ Υἱὸ Του. Ἄλλο δῶρο πιὸ μεγάλο δὲν μποροῦσε νὰ ὑπάρξει. **«Ἄν εἶχε πολλὰ παιδιά καὶ πρόσφερε τὸ ἓνα καὶ αὐτὸ θὰ ἦταν πολὺ μεγάλο καὶ θαυμαστό. Τώρα ὅμως ἔδωσε τὸ μονάκριβο παιδί Του»** γράφει ἓνας ἑρμηνευτής. Καὶ θυσιάσε τὸ μονάκριβο Παιδί Του καὶ τὸ παρέδωσε στὸν πιὸ ὀδυνηρὸ καὶ ἐξευτελιστικὸ θάνατο, στὸ μάρτυριο τοῦ Σταυροῦ, μὲ ἓνα καὶ μοναδικὸ σκοπὸ: Νὰ μὴ χαθεῖ κανένας ποὺ θὰ πιστέψει στὸν Χριστό, ἀλλὰ νὰ κερδίσουν ὅλοι τὴν αἰώνια ζωὴ. Προσφέροντας τὴν σταυρικὴ Του θυσία **«ἤρε τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου»** (Ἰωάν. α' 29). Σήκωσε πάνω Του, ὁ ἅγιος καὶ ἀναμάρτητος, ἀπὸ ἀγάπη καὶ μόνο, τὴν ἀμαρτία τοῦ κόσμου. Καὶ δὲν τὴν σήκωσε μιὰ φορά. Τὴν σηκώνει διαρκῶς. Εἶναι **«ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου».** **«Αἰεὶ γὰρ ἐνεργεῖ τὸ αἵρεσθαι τὴν ἀμαρτίαν τῶν προσφενυγόντων αὐτῷ».** Πάντοτε καὶ χθὲς καὶ σήμερα καὶ στὸ μέλλον μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἐνοχῆς καὶ τὴς τύψεις τῆς συνειδήσεως.

Τὸ συμπέρασμα ποὺ δίνει καὶ ἀπάντηση στὸ ἀρχικὸ ἐρώτημα γιὰ τὴν τοποθέτησή μας ἀπέναντι τοῦ «κόσμου», τῶν ἀμαρτωλῶν, μᾶς τὴν δίνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Δὲν πρόκειται φυσικὰ γι' αὐτοὺς ποὺ ἀνθίστανται πεισματικὰ καὶ μέχρι τέλους στὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, τὴς διεστραμμένες φύσεις ποὺ δημιουργοῦν σκάνδαλα καὶ διαιρέσεις στὴν Ἐκκλησία μὲ τὴς αἰρετικές τους διδασκαλίες, τοὺς **«αὐτοκατάκριτους»** (Τίτ. γ' 11). Τί μᾶς λέει ὁ θεῖος Ἀπόστολος; **«Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε... Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε»** (Ρωμ. ε' 6, 8).

«Μανθάνομεν ἐντεῦθεν τῆς φιλανθρωπίας τὴν ἄβυσσον» (Θεοδώρητος). Ἰλιγγιᾷ ἡ ἀνθρώπινη σκέψη μπροστὰ στὴν ἀσύλληπτη αὐτὴ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἄπειρη ἢ συγκατάβασή Του. Τὴν στιγμὴν ποὺ ἐμεῖς ἤμασταν πνευματικὰ ἀσθενεῖς καὶ ἔνοχοι θυσιάστηκε πάνω στὸν Σταυρό, γιὰ νὰ σώσει ἐμᾶς τοὺς ἀσεβεῖς μὲ τὴν λυτρωτικὴ Του θυσία. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς τοὺς ἀνάξιους τῆς ἀγάπης Του, δημιουργεῖ μιὰ ὑποχρέωση. Ὑποχρέωση ἀπέναντι στὸν Θεὸ καὶ τοὺς συνανθρώπους μας. Μᾶς τὴν ὑπογραμμίζει ὁ Εὐαγγελιστῆς τῆς ἀγάπης: **«Ἀγαπητοί, μᾶς λέει, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν»** (Α' Ἰωάν. δ' 11).

Μεγαλειό ψυχῆς

Ἀποτελεῖ ἀδιαμφισβήτητη ἀλήθεια, ὅσο καὶ ἂν θέλουν μερικοὶ νὰ τὴν ἀμφισβητήσουν, ὅτι ἡ ντροπή, ἡ αἰδῶς, εἶναι φυτευμένη μέσα στὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ Δημιουργό. Προτοῦ ὁ ἄνθρωπος νὰ διδαχθεῖ τὸν ἠθικὸ νόμο, ἡ αἰδῶς τὸν προστατεύει σὰν ἀσπίδα ἀπὸ τὶς παραπλανητικὲς δυνάμεις τῆς φθαρμένης φύσης. Ξυπνάει αἰώνιες ἀξίες ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς καὶ κιντοποιεῖ ἓνα ἀληθινὰ θαυμάσιο προστατευτικὸ μηχανισμό.

Μεγάλῃ ἀξίᾳ καὶ ἰδιαίτερῃ σημασίᾳ ἔδινε ἡ ἀρχαιότητα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνθρωπότητα ὁλόκληρη στὴν αἰδῶ. Διαχρονικὴ ἡ ἀξία τῆς ντροπῆς. Ἀνέκαθεν ἐθεωρεῖτο ὡς ρίζα καὶ θεμέλιο τῶν ἀρετῶν. Νόσος τῆς πόλης καὶ ἐπικίνδυνος χαρακτηριζόταν ὁ ἀδιάντροπος. Παρόμοια τοποθέτηση κάνει καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἀποστρέφεται τὸν ἀδιάντροπο, τὸν ἀναίσχυντο, ἐκεῖνον ποὺ τὸ χρῶμα τῆς αἰδοῦς ἔπαυσε νὰ πορφυρῶνει τὸ πρόσωπό του. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀφοῦ θρηνήσει καὶ στηλιτεύσει γιὰ τὸ κατάντημα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ποὺ τοποθετοῦν **«τὴν δόξαν των ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν»** (Φιλιπ. γ´ 19), συνιστᾷ τὴν χριστιανικὴ τελειότητα σὲ μιὰ γενικότερη θεώρηση. Νὰ τί τοὺς λέει:

«Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε» (Φιλιπ. δ´ 8). Νὰ σὲ τί μᾶς παρακινεῖ γιὰ νὰ μᾶς ἐξυψώσει καὶ ἐξαγιάσει. Γεμίστε τὴν καρδιά καὶ τὴ σκέψη σας μὲ τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀρετῆς, μὲ τὴ χάρη τῆς ἀγνότητος καὶ καθαρότητος τοῦ σώματος καὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ τότε δὲν ὑπάρχει πρόβλημα. Τότε ὑπάρχει μεγαλιό ψυχῆς, ὑπάρχουν ἄνθρωποι σωστοί, ὑπάρχει κοινωνία ἀνθρώπινη μὲ ἀξιοπρέπεια καὶ αὐτοσεβασμό. **«Ὅσα σεμνά... ταῦτα λογίζεσθε»**. Αὐτὰ ποὺ ταιριάζουν στὸν ἄνθρωπο, τὸν ἀληθινό, ποὺ κυριαρχεῖ στὸν ἑαυτό του καὶ δὲν ὑποδουλώνεται στὶς ἐπιθυμίες του. Ἐτσι ἡ σεμνότητα παίρνει ἄλλες διαστάσεις. Δημιουργεῖ ψυχικὸ πλοῦτο. Ταυτίζεται μὲ τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἐξυψωση. Ἐξανθρωπίζει τὸν ἄνθρωπο. Ἀκριβῶς γιὰ τὴν ἠθικὴ εὐαισθησία φανερώνει καλλιέργεια ψυχικὴ, δύναμη ἀληθινή.

Ἰδιαίτερη ἐντύπωση κάνει τὸ ρῆμα **«λογίζεσθε»**, ποὺ χρησιμοποιοῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. *«Ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν ἐννοιῶν αἱ πονηραὶ πράξεις γίνονται, ταῦτα λογίζεσθε, φησί, τὰ προειρημένα»* (Οἰκουμένιος). Στροφή, λοιπόν, καὶ προσοχὴ στὴν καρδιά μας. Νὰ τὸ μυστικό. Χωρὶς ἐξαγνισμένη καρδιά δὲν προφέρονται ἐξαγνισμένα λόγια καὶ δὲν γίνονται ἐξαγνισμένα ἔργα. Ἀπὸ μολυσμένη καὶ ἀκάθαρτη πηγὴ, τί νερὸ θὰ προέλθει; Τὸ ἴδιο καὶ ἀπὸ τὴν ἀκάθαρτη καρδιά. Ὅ,τι ἔχει κανεὶς, αὐτὸ καὶ προσφέρει. Ἀπὸ τὸ περίσσειμα τῆς καρδιᾶς λαλεῖ τὸ στόμα. Αὐτὴ κινεῖ τὴν πένα, τὴ σμίλη, τὸν χρωστήρα. Αὐτὴ ἐμπνέει τὴ σκέψη γιὰ νὰ δημιουργήσει τὰ καλλιτεχνήματα τῆς ἀληθινῆς καὶ ἐξυψωτικῆς τέχνης ἢ τὰ ἀνοσιουργήματα τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως. Πῶς νὰ τὸ κάνουμε; **«Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς**

ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά» (Ματθ. 13´ 35). Ὁ καθένας ἐπομένως δίνει ἐξετάσεις μὲ τὰ ἔργα του. Εἶναι ὁ καθρέφτης τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου. Ὁ δείκτης τῆς ἠθικῆς του ζωῆς.

Χρειάζεται, λοιπόν, μιὰ ἐπανατοποθέτηση τοῦ θέματος. Ὅταν κάνουμε λόγο γιὰ τὸ σεμνὸ ἢ τὸ ἄσεμνο, κινδυνεύουμε νὰ λησμονήσουμε μιὰ βασικὴ ἀλήθεια. Ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ διατηρήσει τὸν ἀνθρωπισμὸ του καὶ νὰ μὴν αὐτοκτονήσει πνευματικὰ καὶ νὰ μὴν ἀποκτινωθεῖ ἠθικά, πρέπει νὰ ξεπεράσει τὴν ἐνστικτώδη ζωὴ. Στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι ἀνυπολόγιστη ἡ προσφορὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Κάνει ἓνα ὑπερκερασμό. Πηγαίνει μακρύτερα ἀπὸ τὸ σεμνὸ ἢ τὸ ἄσεμνο. Προχωρεῖ στὸ ἅγιο, στὸ ἱερό, στὸ θεῖο. Ἀπέναντι στὴν ἀποκρουστικὴ διαφθορὰ ὑψώνει τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀγνότητος. Στὸν σαρκολατρισμὸ ἀντιπαραθέτει τὴν καθαρὴ ἀγάπη. Στὴν ἐξευτελιστικὴ λατρεία τῆς ἀτίθασης σάρκας, προβάλλει τὴν ἐξυψωτικὴ λατρεία ποὺ προσφέρει ὁ Χριστιανὸς μὲ τὴν καθαρότητα τοῦ σώματός του στὸν Θεὸ (Ρωμ. 13´ 1). Αὐτὰ δὲν εἶναι ἠθικολογικοὶ ἀφορισμοί. Εἶναι ἀνυψωτικοὶ μοχλοί. Μιὰ τέτοια λατρεία σφυρηλατεῖ χαρακτῆρες, μορφοποιεῖ ὠραῖες ψυχὲς καὶ δημιουργεῖ τὶς προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ζωὴ πέρα ἀπὸ τὸ σεμνὸ καὶ τὸ ἄσεμνο. Μιὰ ζωὴ σωστὴ καὶ ἰσορροπημένη.

Ὅταν ὁ Χριστιανὸς παρουσιάζει τὰ μέλη του ὄχι **«δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν»** (Ρωμ. στ´ 19), ἀλλὰ στὴν ἀρετὴ καὶ στὴν καθαρότητα, σέβεται ἀληθινὰ τὸν ἑαυτό του, σέβεται τὸν Θεό. Καὶ δίνει ἀπάντηση ἀποστομωτικὴ σὲ ὅσους φλυαροῦν, πῶς ὁ Χριστιανισμὸς καλλιεργεῖ δῆθεν τὴν σεμνοτυφία. Σεμνοτυφία εἶναι, ὅταν χαρακτηρίζει τὸ σῶμα ναὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Μονάχα ὁποῖος σκέπτεται τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια, στέκεται μὲ σεβασμὸ μπροστὰ στὴν ἠθικὴ καθαρότητα.

Ἄς τὸ ποῦμε καθαρὰ. Δὲν ὑπάρχει πρόβλημα σεμνοῦ καὶ ἄσεμνου. Ὑπάρχει πρόβλημα σεμνῆς ἢ ἄσεμνης ζωῆς. Ὑπάρχει πρόβλημα πνευματικῆς ζωῆς. Λένε πῶς ὀρισμένα μικρόβια ἀναπτύσσονται στὰ χαμηλὰ καὶ ἀπὸ ἓνα ὑψόμετρο καὶ πάνω ἐξαφανίζονται. Κάτι παρόμοιο θὰ μπορούσαμε νὰ παρατηρήσουμε καὶ στὸν πνευματικὸ χῶρο. Στὰ χαμηλώματα τοῦ ἠθικοῦ τελματισμοῦ, μὲ τὴν ἀδιάκοπη πρόκληση καὶ πρόσκληση στὰ ἐνστικτα, μὲ τὸν ξεπεσμό τῆς τηλεόρασης, τὸ ρυπαρὸ ἔντυπο, τὴν καλπάζουσα ἀναίσχυντία, κινδυνεύει ὁ καθένας νὰ προσβληθεῖ ἀπὸ τὰ μικρόβια τοῦ αἰσθησιασμοῦ.

Εἶναι τουλάχιστον ἀφέλεια νὰ συμφύρεται ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν σύγχρονο ξεπεσμό καὶ νὰ νομίζει πῶς μπορεῖ νὰ διατηρήσει τὴν πνευματικὴ του ὑπόσταση. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Μονάχα ἂν ποθήσει κανεὶς καὶ ἀγαπήσει ἀληθινὰ τὴν ἀγνότητα κοντὰ στὸν Χριστὸ καὶ τὴν ἐπιδιώξει μὲ τὴν συνεχὴ ἀνάβαση τῆς πνευματικῆς του ζωῆς, **«μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης»**, μὲ τὴν ἐκζήτηση τῆς θεϊκῆς βοήθειας, μπορεῖ νὰ ζήσει μιὰ ζωὴ ἀγνή, πραγματικὰ ἐλεύθερη.

«Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὅς γὰρ ἂν θέλη, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἂν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει».

**ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΗ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ν' 34-θ' 1
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. β' 16-20**

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήτω μοι»

Ἕνα θεϊκὸ προσκλητήριον εἶναι τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κυρίου μας. Τὰ ἀπευθύνει στὸν καθένα μας προσωπικά. Καὶ ζητάει μιὰ ἐθελοντικὴ κατάταξη στὸν πνευματικὸ στρατὸ τῆς Ἐκκλησίας Του.

Σέβεται ὁ Κύριος Ἰησοῦς τὴν ἐλευθερία μας ὅσο κανένας ἄλλος. Δὲν βιάζει κανένα. Γι' αὐτὸ καὶ θέτει αὐτὸ τὸ ὑπέροχο **«ὄστις θέλει»**, πρὶν μᾶς καλέσει σὴν δική του στρατιὰ. Ἀπὸ τὴν στιγμή ὅμως ποῦ θὰ θελήσουμε ἐλεύθερα νὰ στρατευθοῦμε στὸ δικό του στρατό, ἀναλαμβάνουμε τὴν ὑποχρέωση νὰ τηρήσουμε τρεῖς προϋποθέσεις, γιὰ νὰ εἶμαστε καλοὶ στρατιῶτες.

«Ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν». Εἶναι ἡ πρώτη προϋπόθεση γιὰ τὴν κατάκτηση τοῦ τιμητικοῦ τίτλου **«στρατιώτης Χριστοῦ»**.

Δὲν μᾶς ζητάει ὁ Κύριός μας νὰ ἀρνηθοῦμε κάτι στὸν ἑαυτό μας. Δὲν πρόκειται δηλαδὴ γιὰ μιὰ εὐκολὴ στέρψη, π.χ. νὰ μὴ φᾶμε κάτι, ἐπειδὴ σήμερα εἶναι νηστεία ἢ νὰ ἀρνηθοῦμε γιὰ τὸ σπίτι μας κάποια πολυτέλεια.

Αὐτὸ ποῦ μᾶς ζητάει εἶναι νὰ ἀρνηθοῦμε τὸν ἴδιο τὸν κακὸ ἑαυτό μας, μὲ τὰ διάφορα πάθη καὶ τὶς ἀδυναμίες ποῦ ἔχει.

Εἶναι ἀπαιτητικὸς ἀρχηγὸς ὁ Χριστὸς μας. Θέλει καὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες του νὰ λένε: Ὅχι σὴν ἐπιθυμία γιὰ σαρκικὲς ἀπολαύσεις. Ὅχι σὴν ἀθέμιτες ἡδονές. Ὅχι σὰ πάθη ποῦ μολύνουν τὸ σῶμα, ποῦ εἶναι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅχι σὴν ψευτιά, σὴν κατάκριση, σὴν ὑποκρισία. Ὅχι σὴν συνεχῆ ἀπασχόληση μὲ τὸν ἑαυτό μας καὶ τὸ ἐγὼ μας. Ὅχι δηλαδὴ στὸν ἐγωκεντρισμὸ μας, νὰ θέλουμε οἱ ἄλλοι πάντοτε νὰ μᾶς σκέπτονται καὶ νὰ μᾶς ὑπηρετοῦν.

Χρειάζεται λοιπὸν νὰ λέμε τὸ ὄχι στὸν κακομαθημένο ἑαυτό μας τὸν γκρινιάρη, τὸν ἀπαιτητικὸ, τὸν εὐέξαπτο, τὸν ζηλιάρη, τὸν παράξενο, τὸν ἐκδικητικὸ, τὸν ἐγωιστὴ.

«Καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ».

Αὐτὴ εἶναι ἡ δεύτερη προϋπόθεση. Ἀφοῦ ἀπαρνηθοῦμε τὸν ἁμαρτωλὸ ἑαυτό μας, καλούμαστε ἀπὸ τὸν Κύριό μας νὰ σηκώσουμε τὸν σταυρὸ μας. Ἡ φράση αὐτὴ μᾶς θυμίζει τὸ δικό Του Σταυρὸ ποῦ σήκωσε καὶ ἀνέβηκε στὸν Γολγοθᾶ.

Θέλει, λοιπὸν, ὁ Κύριός μας νὰ φορτωθοῦμε καὶ μεῖς ἓνα τέτοιο σταυρὸ σὰν τὸν δικό Του καὶ νὰ σταυρωθοῦμε πάνω στὸν Γολγοθᾶ; Θὰ ἔπρεπε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας νὰ σταυρωθοῦμε ὅλοι μας σὰν κατάδικοι σὲ κά-

ποιο Γολγοθᾶ. Ἀλλὰ τὸ χρέος μας αὐτό, τὸ πλήρωσε ὁ Ἐσταυρωμένος Λυτρωτὴς μας μὲ τὸ Πανάγιο Αἷμα Του. Σταυρώθηκε Ἐκεῖνος, γιὰ νὰ λυτρωθοῦμε ἐμεῖς ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ νόμου.

Τί ἐννοεῖ λοιπὸν ὁ Κύριος μὲ τὰ λόγια Του **«καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ»**; Ἐννοεῖ ὅτι ὁ καθένας μας καλεῖται νὰ ζήσει μιὰ ζωὴ ἀυταπαρνήσεως. Νὰ δείξει πλήρη ὑποταγὴ στὸν Κύριό του, ἔστω κι ἂν αὐτὸ ἀπαιτεῖ μεγάλες θυσίες.

Ὅπως ὁ Χριστὸς δέχθηκε διωγμοὺς καὶ θλίψεις καὶ σταυρικὸ θάνατο, ἔτσι καὶ ὁ κάθε μαθητὴς του θὰ ἔχει διωγμοὺς, συκοφαντίες, θλίψεις, βάσανα, στερήσεις καὶ διάφορες δοκιμασίες σὴν ζωὴ του. Ὅλα αὐτὰ εἶναι τὸ περιεχόμενο τοῦ σταυροῦ τοῦ κάθε ἀληθινοῦ Χριστιανοῦ.

Ὁ Χριστὸς μας, δὲν μᾶς προσφέρει πολυθρόνα. Μᾶς δίνει σταυρὸ. Καὶ τότε εἶμαστε γνήσιοι μαθητὲς Του καὶ στρατιῶτες Του, ὅταν καὶ μεῖς σηκώνουμε μὲ ὑπομονὴ καὶ καρτερία τὸ σταυρὸ μας μέχρι τέλους, ὅπως ὁ Ἀρχηγός μας.

«Καὶ ἀκολουθείτω μοι». Αὐτὴ εἶναι ἡ τρίτη προϋπόθεση. Νὰ ἀκολουθοῦμε πίσω ἀπὸ τὸν Κύριό μας, σὲ ὅλες τὶς φάσεις τῆς ζωῆς μας.

Καὶ ὅταν εἶμαστε ὑγιεῖς καὶ δυνατοί. Ἀλλὰ καὶ ὅταν εἶμαστε ἀσθενεῖς καὶ ἀδύναμοι.

Καὶ ὅταν ζοῦμε ἀνάμεσα στοὺς πονεμένους, στοὺς φτωχοὺς, τοὺς παρεξηγημένους ποῦ ἔχουν ἀνάγκη παρηγορίας, συμπαραστάσεως καὶ βοήθειας. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἀνθρώπους κοσμικοὺς, δυνατοὺς, ἀπαιτητικοὺς ποῦ θέλουν νὰ μᾶς παρασύρουν σὲ ἄλλα μονοπάτια. Καὶ τότε σταθερὰ ἄς ἀκολουθοῦμε τὸν Κύριό μας καὶ μὲ θάρρος ἄς φανερώσουμε τὴν ἀλήθεια Του.

Νὰ ἀκολουθοῦμε τὸν Ἰησοῦ καὶ σὴν ἔρημο καὶ σὴν φουρτουνιασμένη θάλασσα καὶ στὸ Θαβῶρ καὶ στὸ ὑπερῶο καὶ στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ καὶ στὸν Γολγοθᾶ.

Ὅποιοι ὅμως ἀκολουθεῖ πιστὰ τὸν Χριστὸ γνωρίζει ὅτι τὸ τέρμα δὲν βρίσκεται στὸν Γολγοθᾶ. Ἐκεῖ ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ πονηριὰ τοῦ Διαβόλου, νικήθηκε ἀπὸ τὴ δύναμη καὶ τὴ θεϊκὴ ἀγάπη τοῦ Λυτρωτῆ.

Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ξεκινοῦν καὶ οἱ δυὸ τελευταῖες φάσεις τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς δικῆς μας πορείας. Εἶναι ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ἀνάληψη. Δὲν εἶναι, λοιπὸν, τὸ τέρμα ὁ Γολγοθᾶς, ἀλλὰ ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ἀνάληψη. Δηλαδὴ καὶ ἡ δική μας πορεία πρὸς τὴ θέωση καὶ τὴν προσαγωγή μας στὸν Πατέρα, γιὰ νὰ γίνουμε **«κοινωνοὶ θείας φύσεως»**.

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐστὼς ὁ Ἰησοῦς παρά τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρά τὴν λίμνην· οἱ δὲ

άλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ· ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ· διερρήγνυτο δὲ

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Α΄ ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ε' 1-11
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β' Κορ. στ' 1-10

τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ

ἦλθον καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε· θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ἢ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ».

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

«...Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι Κύριε».

Μὲ ταπείνωση καὶ συντριβὴ ψυχῆς ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, πέφτει στὰ γόνατα μπροστὰ στὸν Κύριο Ἰησοῦ. Κάνει μιὰ συγκινητικὴ ἐξομολόγηση, βλέποντας τὸ θαῦμα τῆς πλούσιας ἀλείφιας καὶ τὴ δική του ἁμαρτωλότητα. «**Κύριε βγὲς ἔξω ἀπὸ τὴ βάρκα μου, γιατί ἐγὼ εἶμαι ἓνας ἄνθρωπος ἁμαρτωλός καὶ δὲν μοῦ ἀξίζει νὰ εἶμαι τόσο κοντά σου**».

Μὲ τὰ λόγια του αὐτὰ κάνει μιὰ δημόσια ἐξομολόγηση. Καὶ μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία σήμερα νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ λυτρωτικὸ μυστήριον τῆς μετάνοιας καὶ ἐξομολόγησης.

Ἔνας ἀτίμητος θησαυρὸς ποὺ μᾶς πρόσφερε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶναι τὸ μυστήριον τῆς μετάνοιας καὶ ἐξομολόγησης. Ἔνα μυστήριον ποὺ ἀγνοεῖται δυστυχῶς ἀπὸ μερικοὺς «Χριστιανοὺς» ἢ καὶ περιφρονεῖται ἀπὸ ἄλλους. Κι ὅμως ὁ ἱερός αὐτὸς θεσμὸς τοῦ μυστηρίου ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελεῖ δύναμιν μοναδική. Μᾶς τὸ βεβαιώνει ἡ δίψα μὲ τὴν ὁποία στρέφονται πρὸς τὴν ζωοπάροχον αὐτὴ πηγὴ πολλοὶ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας, κάθε τάξης καὶ ἡλικίας.

Ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐξομολόγηση παρουσιάζεται στὴν Παλαιὰ Διαθήκην ὡς ἀρετή. Ὅμως στὴν Καινὴ Διαθήκην εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἑπτὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας.

Οἱ ἰδρυτικοὶ λόγοι τοῦ μυστηρίου εἶναι τὰ θεῖα λόγια, ποὺ εἶπε ὁ Κύριός μας στοὺς Ἀποστόλους, μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του: «**Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε κεκράτνται**» (Ἰωάν. κ' 22, 23).

Δηλαδὴ μὲ ἀπλᾶ λόγια: «**Πάρετε Ἅγιο Πνεῦμα. Σὲ ὅποιους ἀνθρώπους συγχωρεῖτε τὶς ἁμαρτίες θὰ εἶναι συγχωρημένους καὶ ἀπὸ τὸν Θεό. Σὲ ὅποιους ὅμως τὶς κρατεῖτε ἄλυτες καὶ ἀσυγχώρητες, θὰ μείνουν αἰώνια ἀσυγχώρητες**».

Αὐτὴν τὴν μεγάλη ἐξουσία, ποὺ εἶχε ὁ Κύριος ὡς Θεὸς ἀληθινὸς νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες, τὴν μεταβίβασε στοὺς Ἀποστόλους. Καὶ οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι στοὺς διαδόχους τους. Ἔτσι, λοιπὸν, ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τὴν Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ πῆρε ἀπὸ τὸν Ἀρχηγό της τὸν Κύριο Ἰησοῦ τὴν ἐξουσία νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες. Τὴν συγχωρητικὴ αὐτὴ ἐξουσία, τὴν ἀσκεῖ ἡ Ἐκκλησία μὲ τοὺς ἐπισκόπους καὶ τοὺς ἱερεῖς.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες ὀνομάζουν τὸ μυστήριον τῆς μετάνοιας καὶ ἐξομολόγησης δεύτερο Βάπτισμα. Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Ὅπως ἀκριβῶς μέσα στὴν ἀγία κολυμβήθρα μὲ τὸ βάπτισμα τὰ ἁμαρτήματα ἐξαλείφονται ἔτσι ἐξαφανίζονται καὶ τὰ ἁμαρτήματα μὲ τὴν ἐξομολόγηση, ἐὰν θελήσουμε νὰ μετανοήσουμε εἰλικρινά».

Μὲ τὸ ἅγιο Βάπτισμα ἀνεβαίνουμε στὸ πλοῖο, ποὺ ἔχει προορισμὸ νὰ μᾶς φέροι στὸ λιμάνι τῆς σωτηρίας.

Ἡ ἐξομολόγηση δὲν θὰ πρέπει νὰ καταντίσει μιὰ συνήθεια, ἓνας τύπος. Πρέπει νὰ εἶναι μιὰ συνάντηση τοῦ μετανοημένου ἁμαρτωλοῦ καὶ τοῦ σπλαχνικοῦ Λυτρωτῆ του. Πρέπει νὰ εἶναι μιὰ συντριβὴ τῆς καρδιᾶς μπροστὰ στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξαγόρευση εἰλικρινῆς ὄλων τῶν ἁμαρτιῶν.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης παραγγέλλει: «**Ἀποκαλύψατε στὸν ἱερέα μὲ θάρρος καὶ τὰ πιὸ μεγάλα μυστικά σας, τὰ μυστικά τῆς ψυχῆς σας, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ φανερώνει ὁ ἄρρωστος στὸ γιατρὸ τὰ πιὸ κρυφὰ τραύματά του καὶ θὰ πάρετε τὴ θεραπεία σας**».

Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν ἡ ἐξομολόγηση νὰ γίνῃ μπροστὰ στὸν ἱερέα. Γιατὶ ὁ ἱερέας εἶναι τὸ ὄργανο τῆς θείας χάριτος, ὁ ἐντεταλμένος ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία γιὰ νὰ προσφέρει τὴν ὑπερφυσικὴν χάριν στὴν ψυχὴ.

Ἔνας χριστιανὸς ψυχίατρος (Paul Tournier), ὃχι μόνο συνιστᾷ τὴν ἐξομολόγηση ὡς μέσο προφύλαξης ἢ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ νευρώσεις, καταθλίψεις καὶ μελαγχολίες, ἀλλὰ προσθέτει: «**Χρειάζεται κάτι πολὺ ἰσχυρότερο ἀπὸ τὴ βοήθεια τῆς ψυχιατρικῆς ἐπιστήμης γιὰ τὴν λύτρωση τοῦ ταλαιπωρημένου ἀνθρώπου. Χρειάζεται τὸ θαῦμα! Καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ πραγματοποιεῖται στὴν ἐξομολόγηση. Γιατὶ μόνο ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐξαλείφει τὴν ἁμαρτία**».

Καὶ ἂν ξαναπέσουμε στὴν ἁμαρτία; «**Μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται;**» (Ἰερ. ν' 4). Μήπως, ἀπαντᾷ ὁ προφήτης Ἰερεμίας ἐκεῖνος ποὺ πέφτει, δὲν σηκώνεται; Ἔτσι λοιπὸν καὶ σὺ ἀδελφέ μου, σῆκω πάνω. Πήγαινε νὰ καθαριστεῖς στὸ λουτρὸ τῆς ψυχῆς. «**Τὸ φοβερὸ δὲν εἶναι νὰ πέσει κανεὶς στὴν πάλιν, ἀλλὰ νὰ μένει πεσμένος, γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ντροπὴ γιὰ τὸν στρατιώτη δὲν εἶναι τὰ τραύματα ποὺ πῆρε στὴ μάχη, ἀλλὰ ἡ λιποταξία ἀπὸ τὴν μάχη**».

«...ΘΕΕ ΜΟΥ ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΣ...»

ΤΡΑΓΙΚΗ ή εποχή μας. Άλματώδης τεχνολογική πρόοδος, πρωτοφανή επιστημονικά επιτεύγματα που ξεπερνούν και την πιο καλπάζουσα φαντασία. Και από την άλλη, πνευματική όπισθοδρόμηση, ήθικη κρίση, φαινόμενα σκοταδισμού, νεοειδωλολατρίας και παλιμπαρβαρισμού. Η έρμηνεία δεν είναι δύσκολη. Η οποιαδήποτε τεχνολογική πρόοδος και ανάπτυξη δεν αρκεί, για να ικανοποιήσει τον άνθρωπο. Να δώσει νόημα και περιεχόμενο στην ζωή του. Να πληρώσει τους βαθείς και ασίγαστους πόθους της καρδιάς του. Χρειάζεται κάτι άλλο. Χρειάζεται προπάντων τον Θεό, την αγάπη Του. Όλες τις αξίες που απορρέουν από το θεϊό. Και δυστυχώς αυτές οι αξίες πολεμήθηκαν και εξακολουθούν να πολεμούνται και σήμερα, άλλοτε φανερά και άλλοτε συγκεκαλυμμένα. Όμως στην ουσία πολεμάται ο άνθρωπος, ή ψυχική του υγεία και ισορροπία. Έτσι εισόρμησαν στην ζωή του καταλυτικές δυνάμεις που τον έκαναν αγνώριστο. Δεν αναγνωρίζει πια ο ίδιος τον εαυτό του.

Για να αντισταθεί ένας οργανισμός σε μια οποιαδήποτε προσβολή χρειάζεται δυνάμεις, ζωτικότητα. Αυτή την ζωτικότητα του πνευματικού του οργανισμού πάσχισαν να του άχρηστεύσουν. Πάσχισαν να βγάλουν μέσα από την ζωή του τον Θεό, την πηγή της δύναμης, της πνευματικής και ήθικης υγείας. Πάσχισαν να βγάλουν τις πνευματικές και ήθικες αξίες, τα ιδανικά, την ψυχική ανωτερότητα, την αγνότητα, την αγάπη, την δικαιοσύνη, την ειλικρίνεια. Και το αποτέλεσμα; Ξερίζωσαν τα πλούσια στάχυα της πνευματικής καρποφορίας και άφησαν να ξεφυτρώσουν στην θέση τους άφθονα τα ζι-

ζάνια και τα άγκάθια. Την θέση του Θεού πήραν τα ψευτοείδωλα της ντροπής ή οι θεοποιημένοι τύραννοι. Την θέση της πίστεως κατέλαβαν οι σύγχρονες αίρέσεις, ο αναρχισμός, ή όπιομανία, ή σαρκολατρία, όλα τα παραισθησιογόνα του πνεύματος.

Και είναι επόμενο. Η ψυχή δεν μπορεί να αναπαυθεί στο κενό, στην άρνηση, στην απουσία αξιών, πίστεως, ιδανικών. Η ίδια ή φύση αποστρέφεται το κενό. Είναι φυσικός νόμος που έχει ισχύ και στον πνευματικό και ήθικό χώρο:

Άγρος που δεν σπέρνεται με καλό και καθαρό σπόρο, θα γεμίσει άγκάθια και ζιζάνια. Και αυτή τη χέρσα γη απολαμβάνει(!) σήμερα η ανθρωπότητα. Περίμενε να θερίσει χρυσαφένια στάχυα, να δρέψει ώριμους και εύγευστους καρπούς και στον καιρό της καρποφορίας είδε τον άγρο της κοινωνίας γεμάτο τριβόλια. Γέμισε ο κόσμος από πνευματικά ζιζάνια. Ποια είναι αυτά; Μά δεν τα βλέπουμε γύρω μας;

Τί είναι ο αναίσχυντος όμοφυλοφιλικός «γάμος» που διαβρώνει θεμελιώδη δικαιώματα και καταργεί τον ιερό θεσμό της οικογένειας; Χτύπησαν και θέλησαν να περιθωριοποιήσουν τη χριστιανική πίστη. Και στην θέση της έβαλαν άρρωστημένα υποκατάστατα. Την θέση

του Θεού την πήρε το βέβηλο, ή δεισιδαιμονία. Κήρυξαν τον «θάνατο του Θεού». Και την «δύση» της θρησκείας ήλθε να πάρει ή «άνατολή» των μάγων. Πληθύνθηκαν επικίνδυνα οι αστρολόγοι, οί μάγοι. Γέμισαν τα Μ.Μ.Ε. από ώροσκόπια και νοσηρά αποκυήματα σκοταδιστικών εποχών.

«Τεκνία, φυλάξτε εαυτούς από των ειδώλων» (Α΄ Ίωάν. ε΄ 21), σάλπιζε ο «υιός της βροντής». Και το ίδιο σάλπισμα αντηχεί και στην εποχή μας. **«Φυλάξτε εαυτούς»**, φυλαχθείτε από τα ψευτοείδωλα της ντροπής. Φυλαχθείτε από τις σύγχρονες μορφές δουλείας και τυραννίας. Προσέξτε την καρδιά σας, μήπως αποκτήσουν κυριαρχική θέση μέσα σ' αυτήν, τα σημερινά είδωλα της καταναλωτικής κοινωνίας. Όποιος αρνείται τον Θεό, θεοποιεί την σάρκα, το χρήμα, την δύναμη, την βία, την τυραννία, τους τσαρλατάνους. *«Εύλογημένος να είσαι, Θεέ μου, που με έλευθέρωσες από τα είδωλα»* έγραφε ο μεγάλος Γάλλος ποιητής Κλωντέλ μετά την επιστροφή του στο φως και στην χαρά του Χριστού. Εύλογημένος να είσαι, Θεέ μου, που με έλευθέρωσες από τα σύγχρονα είδωλα, αναφωνεί και κάθε ψυχή που λατρεύει **«έν πνεύματι και αληθεία»** τον αληθινό Θεό, τον Σωτήρα Χριστό.

ZOH

Όρθόδοξον Χριστιανικόν Περιοδικόν.

Όργανον Άδελφότητος Θεολόγων ή «ZOH»

Κυκλοφορεί κάθε μήνα.

Έκδότης: Άδελφότης Θεολόγων ή «ZOH» Σ.Α., Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθήναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντής Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθήναι.

Έκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Άνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Άχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Άποστέλλεται με έπιταγή ή εις γραμματόσημα εις τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ίπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ή καταβάλλεται εις τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Για όλες τις χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΣΑΜΟΥΗΛ Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ

8

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ

Ένας θρησκευτικός αρχηγός άξιος της αποστολής του δεν περιορίζεται απλώς να διδάσκει τις θείες αλήθειες. Προσπαθεί συγχρόνως να διαποτίζει με αυτές την ψυχή ολόκληρου του έθνους.

Καί, δίνοντας πρώτος αυτός το παράδειγμα, ζητά να θεμελιώσει τη ζωή όχι μόνο των αρχομένων, αλλά και των αρχόντων πάνω στις αιώνιες ήθικες και θρησκευτικές αξίες. Δεν διστάζει για το σκοπό αυτό με ανδρεία αλλά και σύνεση, που του δίνει ο πλούσιος ψυχικός του όπλισμός, να παρακολουθεί τους πάντες και μάλιστα τους άρχοντες και να ελέγχει και να σπλιτεύει κάθε άτασθαλία και αυθαιρεσία.

Καί ο Σαμουήλ, ο φλογερός αυτός προφήτης, είχε σαν κύριο μέλημά του να κρατά σε ζωντανό σύνδεσμο άρχοντες και λαό με τον Θεό και το θέλημά του.

Οί βασιλείς όμως την εποχή εκείνη ήταν απολυταρχικοί άρχοντες. Παρακολουθεί τον βασιλιά σε όλες του τις πράξεις και ενέργειες. Του δίνει το κύρος του και τον βοηθά να διοικήσει με επιτυχία το ισραηλιτικό κράτος. Αλλά και τον ελέγχει με δριμύτητα κάθε φορά που παραβαίνει τον θείο νόμο και πρό παντός όταν ο Σαούλ, καταχρώμενος της βασιλικής του εξουσίας, επεμβαίνει και σ' αυτές ακόμη τις θρησκευτικές υποθέσεις. Μόλις μάθαινε κάποια παράβαση του βασιλιά, άφηνε άμέσως τον τόπο διαμονής του και πήγαινε να σπλιτεύσει τον παραβάτη, με σκοπό βέβαια να τον προφυλάξει από μεγαλύτερο κατρακύλισμα.

Ήταν πρότυπο ο ίδιος άφοσίωσης και ύπακοής στο θείο νόμο. Ήταν ο αυστηρός τηρητής του καθήκοντος, ο ενάρετος, ο άγιος θρησκευτικός άρχοντας. Καί γι' αυτό το κύρος του υπήρξε άνυπολόγιστο. Όταν έμφανιζόταν με σεβασμό και φόβο έσπευδαν οί άρχοντες του λαού να δεχθούν τους ελέγχους του (Α' Βασ. ιστ' 4).

Έτσι τους θέλει ο Θεός και έτσι τους ζητάει η λαϊκή ψυχή τους κυβερνήτες και μάλιστα τους «προφήτες», τους θρησκευτικούς άρχοντες. Με κύρος και επιβολή που ν' άπορρέει όχι από την κοσμική δύναμη και εξουσία, αλλά από την άρετή, την ευθύτητα, την τιμιότητα και την αγιότητα της ζωής τους, από την ολοκληρωτική άφοσίωσή τους στο Θεό και τὰ του Θεού. Άκέραιους, εύθεϊς, ανιδιοτελείς, άγρυπνους φύλακες των θρησκευτικών και ήθικων αξιών του έθνους. Γεμάτους σύνεση και φρόνηση, αλλά πλήρεις ανδρείας και ψυχικής τόλμης. Έτοιμους να ελέγξουν κάθε άσυδοσία και αυθαιρεσία και άσέβεια των αρχόντων.

ΠΛΗΡΗΣ ΣΤΟΡΓΗΣ ΗΓΕΤΗΣ

Ο Σαμουήλ έλεγχε, έπειτα από σκέψη πολλή. Με το δικαίωμα που του έδινε η προφητική του ιδιότητα η κατοπιν έντολή του Θεού. Καί έλεγχε κινούμενος πάντοτε από αγάπη και στοργή με τον αγαθό σκοπό να συγκρατήσει τον Σαούλ από όλέθριες αυθαιρεσίες και παραβάσεις και να τον προφυλάξει από τὰ παραστρατήματα αυτά που μπορούσαν να όδηγήσουν και αυτόν και το έθνος σε καταστροφές ανεπανόρθωτες. Ποτέ με την ανάληψη και άδικη εκείνη άστοργία και σκληρότητα, με την όποία ελέγχουν εκείνοι που κινούνται από άμαρτωλά έλατήρια.

Έπειτα από κάθε έπίσκεψή του στο Σαούλ, έπειτα από τους ελέγχους και τις καταδίκες που εκτόξευε έναντίον του, ο προφήτης λυπόταν και πενθούσε.

Με βαριά καρδιά «**άπῆλθεν έκ Γαλάλων...**» όπου έλεγξε αυστηρά τον βασιλιά και του άνήγγειλε την άπόφαση του Θεού να πάρει από την οικογένειά του την βασιλική έξουσία. Λύπη μεγάλη γέμισε την ψυχή του και όταν ο Θεός του άνήγγειλε ότι άποδοκίμασε πια και τον ίδιο τον Σαούλ.

Η τελευταία αυτή άπόφαση του Θεού τον συνεκλόνησε ολόκληρο. Η ευγενική και λεπτή καρδιά του πόνεσε βαθιά. Πόνεσε για τον ένοχο και το κατήντημά του. Καί προσεύχεται και μεσιτεύει όχι λίγα λεπτά, όχι μία η δύο ώρες, αλλά ολόκληρη τη νύχτα. «**Εβόησε προς Κύριον όλην την νύκτα**» (Α' Βασ. ιε' 11), λέει χαρακτηριστικά ο συγγραφέας.

Τέλος ο Θεός του άναγγέλει ότι άποδοκίμασε πια όριστικά τον Σαούλ και τον διατάζει να τον βρει και να τον σπλιτεύσει για τη νέα του παρακοή. Με βαριά λύπη στην καρδιά πήγε στα Γάλαλα το πρωί.

Άτυχώς όμως ο βασιλιάς όχι μόνο δεν μετανοεί για το παράπτωμά του, έστω και την τελευταία στιγμή, αλλά με έλαφριά τη συνείδηση ψεύδεται στον Σαμουήλ λέγοντας ότι έξεπλήρωσε όλα όσα είχε διατάξει ο Θεός. Ένώ ούτε τον ειδωλολάτρη και έγκληματία βασιλιά Άγαγ είχε τιμωρήσει, ούτε τὰ λάφυρα είχε καταστρέψει, όπως όριζε ρητά η έντολή του Θεού.

Ο Σαμουήλ με βαθύτατο πόνο για την πώρωση του Σαούλ μα και γεμάτος αγανάκτηση για τις ψευδολογίες του, τον ελέγχει για τη νέα του παρακοή και του άναγγέλλει την όριστική άποδοκιμασία του Θεού. Καί για δεύτερη φορά ο προφήτης του Κυρίου, μετά την έκπλήρωση της αποστολής του, έφυγε από τὰ Γάλαλα με βαριά καρδιά.

Δεν θέλησε να ξαναδεί τον άμετανόητο Σαούλ. Τον συνεκλόνησε πολύ το θλιβερό κατήντημα του ανθρώπου αυτού. Καί δοκίμασε βαθύτατη όδύνη για την καταστροφή του. Μόνο έκλαιγε και θρηνοούσε...

(Συνεχίζεται)

Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ... ΤΖΑΜΙ;

Θλίψη και αγανάκτηση προκαλεί ή απόφαση για μετατροπή του παγκόσμιου συμβόλου της Χριστιανοσύνης, της Αγίας Σοφίας, σε τζαμί. Η ίδια ή πομπώδης επίσημη τελετή που οργανώθηκε για την περίπτωση ήταν σκοπίμως προκλητική: Έγινε πανηγυρικά στις 24 Ιουλίου, την επέτειο της υπογραφής της Συνθήκης της Λωζάννης, σε μια προφανή επίδειξη του τουρκικού αναθεωρητισμού. Ο επικεφαλής θρησκευτικός λειτουργός έφερε επιδεικτικά όθωμανική σπάθα, για να τονισθεί το δίκαιο της κατάκτησης. Τα περίφημα ψηφιδωτά του ναού κρύβονταν πίσω από μεγάλες κουρτίνες – όπως ελέχθη, αυτό μοιάζει με το να φοράς φερετζέ σε μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς... Άν όμως όλα τα παραπάνω προκαλούν εύλογη θλίψη και αγανάκτηση, ανάλογα αισθήματα γεννούν και τα όσα άκουσθηκαν από κάποιους που υποτίθεται ότι βγήκαν να καταγγείλουν τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, λέγοντας όμως ότι η Αγία Σοφία «δεν ανήκει ούτε στους χριστιανούς ούτε στους μουσουλμάνους», ότι είναι όπισθοδρομική και ανήκουστη ή μετατροπή ενός μνημείου παγκόσμιας κληρονομιάς που τελεί υπό την προστασία της UNESCO σε χώρο λατρείας κτλ. Είναι ή «μοντέρνα» λογική εκείνων που διαρρηγνύουν τα ιμάτιά τους για τη μετατροπή ενός μνημείου σε χώρο λατρείας, αλλά θεωρούν απόλυτως φυσικό να γυρίζονται σε αυτό σήριαλ και να οργανώνονται σε αυτό λαϊκές συναυλίες, μέχρι και... έκδηλώσεις μόδας (όπως έχει γίνει στην Αγία Ειρήνη στην Κωνσταντινούπολη).

ΘΕΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ...

Σύμφωνα με την παράδοση, ο πρώτος Ρώσος ηγεμόνας που βαπτίσθηκε χριστιανός, ο Βλαδίμηρος Α΄ του Κιέβου ο Μέγας, έστειλε τους σοφούς του να επισκεφθούν όλες τις γειτονικές χώρες, για να ανακαλύψουν ποια θρησκεία είναι ή καλύτερη. Οί απεσταλμένοι του απέρριψαν για διάφορους λόγους όλες τις άλλες θρησκείες, αλλά έμειναν έκστατικοί, όταν επισκέφθηκαν την Κων/πολη και παρακολούθησαν τη Θεία Λειτουργία στην Αγία Σοφία. Όταν ο Βλαδίμηρος τους ρώτησε σχετικά, είπαν: «Δεν ξέραμε πια αν βρισκόμασταν στη γη ή στον ουρανό. Δεν μπορούμε να το περιγράψουμε με λόγια». Το 988 ο Βλαδίμηρος βαπτίσθηκε χριστιανός, νυμφεύθηκε τη θυγατέρα του Βυζαντινού Αυτοκράτορα Ρωμανού Β΄ Άννα την Πορφυρογέννητη και οδήγησε όλο τον λαό του στην Όρθοδοξία. Δύσκολα θα περίμενε κανείς σήμερα, σε μια Ρωσία που πλέον απολαμβάνει ελεύθερα και επιδεικνύει την όρθοδοξη ταυτότητά της, να άκουσθει από επίσημα χείλη, από το στόμα του εκπροσώπου του Ρώσου προέδρου, του Ντμίτρι Πεσκοφ, ότι ή μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί θα μπορούσε να αξιολογηθεί ως θετική εξέλιξη, γιατί... οί Ρώσοι τουρίστες στο έξησ θα μπαίνουν στο κτήριο δωρεάν, χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν το ακριβό εισιτήριο που προβλεπόταν, όσο ο χώρος λειτουργούσε ως μουσείο...

Η ΠΑΓΙΔΑ ΤΗΣ ΓΙΟΓΚΑ

Στις 3 Ιουνίου, ή Διαρκής Ίερά Σύνοδος, αφού συνεδρίασε υπό την προεδρία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ίερωνύμου, «όμοφώνως απέφασισε να υπενθυμίσει στο χριστεπώνυμο Πλήρωμα ότι ή “Γιόγκα” αποτελεί θεμελιώδες κεφάλαιο της θρησκείας του Ίνδουισμού, διαθέτει ποικιλομορφία σχολών, κλάδων, εφαρμογών και τάσεων, και δέν αποτελεί “είδος γυμναστικής”. Ως έκ τούτου επισημαίνει για μία ακόμη φορά ότι ή “Γιόγκα” τυγχάνει απόλυτως ασυμβίβαστη με την Όρθόδοξη Χριστιανική Πίστη μας και δέν έχει καμμία θέση στη ζωή των Χριστιανών». Η «Γιόγκα» σήμερα δέν παρασύρει άπλως κάποιους άφελεις, επαγγελλόμενη άπαλλαγή από ψυχικά ή σωματικά προβλήματα, άπελευθέρωση από τόν στρες και τήν κόπωση, κατάκτηση της έσωτερικής ειρήνης και χαράς. Πολύ συχνά συμπεριλαμβάνεται ακόμη και σε παιδικές δραστηριότητες, αποτελεί μέρος του προγράμματος παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων ή δημοτικών σχολείων. Χρειάζεται λοιπόν πολλή προσοχή: Στη «Γιόγκα» υπάρχει τόν έλκυστικό «δόλωμα», με τή μορφή μιας «γυμναστικής», με ευεργετικά κάποτε άποτελέσματα – όπως άλλωστε συμβαίνει με κάθε άσκηση του σώματος. Άλλα υπάρχει και τόν θανατηφόρο «άγκίστρι», με τή μορφή άμιγώς θρησκευτικών δοξασιών και προϋποθέσεων, που είναι έντελως ασυμβίβαστα με τή χριστιανική μας πίστη.

Η ΠΙΣΤΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τόν άμερικανικό Pew Research Center διενήργησε έρευνα σε 34 χώρες από τις 13 Μαΐου έως τις 2 Οκτωβρίου 2019, με τή συμμετοχή 38.426 πολιτών. Σύμφωνα με τόν άποτελέσματα της έρευνας, που δημοσιεύθηκαν στην Ελλάδα τόν Ιούλιο, «φαίνεται πως οί Έλληνες καταλαμβάνουν τήν πρώτη θέση σε ό,τι άφορᾷ τήν πεποίθηση ότι ή πίστη στον Θεό ταυτόζεται με τήν ήθική, και είναι πρώτοι στον δυτικό κόσμο, πάνω άκόμα και από τις θεοσεβούμενες Ήνωμένες Πολιτείες, σε ό,τι άφορᾷ τή σημασία που έχει ή θρησκεία στη ζωή μας». Ένω όμως τόν παραπάνω μοιάζουν να δείχνουν ότι στη χώρα μας, τουλάχιστον, υπάρχουν κάποιες αντίστροφες στην προίουσα άρνηση και άποστασία του ανθρώπου από τόν Θεό, άλγεινή έντύπωση προκαλεί ότι, στα σχετικά δημοσιεύματα, ή μεγάλη συγκριτικά σημασία που έχει για τούς Έλληνες ή θρησκεία έμφανίζεται ως... άπόκλιση από τόν δυτικό κόσμο. Και όταν στην Τουρκία, καταγράφεται μια μείωση των αντίστοιχων ποσοστών από 84% τόν 2002 σε 75% τόν 2019, τόν συμπέρασμα είναι ότι... «μέσα στα τελευταία 20 χρόνια ένας στους δέκα Τούρκους μετακινήθηκε “δυτικότερα”». Τί είναι, αλήθεια, ό δυτικός πολιτισμός; Σύμφωνα με τόν Paul Valéry, τρία είναι τόν χαρακτηριστικά που συνθέτουν τόν ευρωπαϊκό πολιτισμό: ό ελληνικός πολιτισμός, τόν ρωμαϊκό δίκαιο και ή χριστιανική πίστη. Άν ό σύγχρονος δυτικός κόσμος άπομακρύνεται από τήν πίστη στον Θεό, μήπως αυτό, τελικά, σημαίνει ότι άπομακρύνεται από τόν ευρωπαϊκό πολιτισμό;

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ	ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο	Κ.Ε.Μ.Π.Α.
Αριθμός Λόγους	78

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Ίπποκόρατους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ